

**Bojsen:** Den sidste ærede Taler kom til at berøre vore finansielle Tilstande i det hele, idet han udtalte, at vi med visse Foranstaltninger skulde vente, indtil Finansforholdene havde bedret sig. Jeg tror nu slet ikke, at Finanstilstanden er saa slet. Det ser jo ganske vist saaledes ud, naar man maa skride til som her at laane 30 Millioner og forøge sin Statsgæld dermed. Men jeg antager, at Grunden dertil er, at vi i den sidste syvaarige Periode have undladt at laane, hvor vi havde Ret til og god Grund til at laane. Jeg tager netop 7 Aar, fordi vi i den Periode, der ligger forud, vare uden for lovlige Tilstande, men altsaa i de sidste 7 Aar have vi forøget vor Statsgæld fra 208½ til 217½ Million, altsaa med 9 Millioner Kroner. Men samtidig dermed have vi forøget et Aktiv, nemlig Statsbanerne, som for 7 Aar siden opførtes til 190 Millioner og i dette Øjeblik til 247½ Million. Vi have altsaa forøget dette Aktiv med 57½ Million. Vil man tage Hensyn til alt, hvad der er udredet paa § 27 i disse 7 Aar, altsaa udredet ekstraordinært, særlig til Jernbaner og Materiel, kommer man til et Beløb af 81½ Million. Det er altsaa nogle ganske overordentlig store Beløb, som ekstraordinært ere udredede af den danske Statskasse, uden at der er gjort noget væsentligt Laan. Det eneste Laan, der er optaget, er omtrent 9 Millioner, hvormed vi altsaa have forøget Statsgælden. Det forekommer mig derfor, at det er fuldt berettiget nu at gøre et samlet Laan og paa den Maade vælte en Del af disse store Udgifter over paa Efterslægten. Jeg anser det for fuldt forsvarligt, idet man ikke kan kræve, at den nuværende Slægt skal bære hele den Byrde, som disse Jernbaner have foranlediget. Den kommende Slægt vil faa Nytte af alle disse Baner lige saa godt som den nuværende Slægt. — Jeg ser saaledes paa Forholdene, at den finansielle Tilstand virkelig er ret god, og at man kan glæde sig over, at den ærede Finansminister har faaet Laanet paa saa gode Vilkaar, som det efter Omstændighederne er. Men der er en Ting, som forekommer mig ganske vist at maatte følge af dette; det er, at vi maa forsøge paa at faa en større Indtægt af det Aktiv, hvori vi have anbragt saa mange Penge af Statskassen, nemlig Statsbanerne. Naar vi i de sidste 7 Aar have anbragt 57½ Million i Statsbanerne, og vi have det sørgelige Resultat paa Statsregnskabet for sidste Aar, at vi saa godt som intet Udbytte have haft af Stats-

banerne, saa forekommer det mig, at deri ligger, at vi snart maa forandre Forholdene ved vore Jernbaner, at vi maa forøge Taksterne saaledes, at dette Aktiv kan give en nogenlunde anstændig Rente. Naar det er sket, saa forekommer det mig, at vor finansielle Tilstand maa siges at være forholdsvis god, og at man ikke behøver at være saa ængstelig for at optage Opgaver, som virkelig ere gode og nødvendige for Samfundet.

**Finansministeren (Hage):** Af de fremførte Bemærkninger er der kun et Par, der giver mig Anledning til et Par Ord. I det hele maa jeg i øvrigt takke for den velvillige Modtagelse, som Forslaget har fundet. Til det ærede 7de Medlem for 1ste Kreds (Borup) vil jeg sige, at jeg er enig med ham i, at man maa være forbedret paa, at et Laan af den Størrelse, der her er Tale om, ikke vil strække til i 4 Aar, saafremt der skulde blive vedtaget yderligere store offentlige Arbejder, der kræve ekstraordinære Beløb. Som jeg allerede har fremhævet, vil det foreliggende Laan kun kunne paaregnes at tjene til Dækning for de Udgifter, der ere hjemlede ved allerede bestaaende Love, og da det er givet, at ny store Arbejder ikke ville kunne afholdes af Statens normale Indtægter, kan det blive nødvendigt atter at ty til Laan; men dette er et Spørgsmaal, der ligger ud i Fremtiden, og som jeg ikke tror, at det er nogen Nytte til at dvæle ved ved denne Lejlighed. — Det ærede 6te Medlem for 1ste Kreds (Oct. Hansen) opkastede det Spørgsmaal, om det kunde siges at være stemmende med Grundloven, at Regeringen optager et midlertidigt Laan uden Lovhjemmel, simpelt hen ved at overtrække Finansernes Bankkonto. Jeg vil dertil sige, at jeg kan give det ærede Medlem Ret, for saa vidt som det ogsaa for mig staaer som tvivlsomt, om denne Fremgangsmaade er korrekt. Den kan muligvis i Virkeligheden blive enstydig med Optagelsen af et Statslaan, selv om dette kun er bestemt til at være af en midlertidig Karakter, og hvorvidt Optagelsen af et saadant Laan maa siges at falde ind under den af det ærede Medlem nævnte Bestemmelse i Grundloven, skal jeg i hvert Fald her lade staa hen. Men hvad er da Virkningen af denne Bestemmelse, hvorefter der kræves Lovhjemmel for Optagelse af Statslaan? Kreditor maa være paa det rene med, at hvis der ikke foreligger Lovhjemmel for Laanets Optagelse, løber han den Risiko, at det ikke bliver godkendt af